

Základní škola Moravské Budějovice, Havlíčková ul. 933, okres Třebíč

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Platnost od 1. 9. 2025

Evaluace k 30. 6. 2026

Obsah

ZÁKLADNÍ ÚDAJE	3
1. ÚVOD.....	4
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
2.1 ŠKOLNÍ ŘÁD	5
2.2 ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ TÝM.....	5
2.3 NÁSTĚNKA S INFORMACEMI ŠMP A ŠPP VE ŠKOLE.....	5
3. ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE.....	7
4. VYMEZENÍ POJMŮ PREVENCE	8
4.1 SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE	8
4.2 NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	8
5. CÍLE	9
5.1 DLOUHODOBÉ CÍLE.....	10
5.2 CÍLE 1. STUPEŇ:.....	11
5.3 CÍLE 2. STUPEŇ:	12
5.4 CÍLE PREVENCE PRO ŠKOLNÍ ROK 2025/ 2026:.....	14
6 METODY A FORMY PREVENCE	15
7 ŘÍZENÍ A REALIZACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT	16
8 HODNOCENÍ, EFEKTIVITA A MĚŘENÍ PROGRAMU.....	17
8.1 ZPŮSOBY SLEDOVÁNÍ EFEKTIVITY PROGRAMU:	17
8.2 INFORMOVÁNÍ RODIČŮ:	17
ZÁVĚR	18
LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA.....	19
KONTAKTY S JINÝMI ORGANIZACEMI – KDE HLEDAT POMOC?	21
INTERNETOVÉ STRÁNKY SOUVISEJÍCÍ S PREVENCÍ A POMOCÍ.....	23
PŘÍLOHY	24

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE: Mgr. Ilona Smetanová

IČ ORGANIZACE: 47438487

NÁZEV: ZŠ Moravské Budějovice, Havlíčkova ul. 933, okres Třebíč

ŘEDITEL: Mgr. Zdeněk Chroust

ADRESA ŠKOLY: ZŠ Moravské Budějovice
Havlíčkova ul. 933
Moravské Budějovice 676 02

ZŘIZOVATEL: Město Moravské Budějovice

Tabulka: Počet tříd v jednotlivých ročnících a počet žáků v ročnících

Počet tříd	Počet žáků v jednotlivých ročnících
2 x 1. třída	35
3 x 2. třída	57
2 x 3. třída	50
2x 4. třída	30
2 x 5. třída	38
2 x 6. třída	47
3 x 7. třída	59
2 x 8. třída	41
2 x 9. třída	40

Celkem 20 tříd	Celkem 397 žáků
-----------------------	------------------------

1. ÚVOD

Školní preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28), dále z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027 a z Akčního plánu realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023–2025 (USNESENÍ č. 548 VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 19. července 2023).

Strategie prevence sociálně patologických jevů se zaměřuje primárně na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na vytváření životních postojů a kvalitního žebříčku hodnot. Důraz je kladen na život bez návykových látek a bez násilí. Důležitá je tolerance k jinakosti, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám. Program směřuje k upevňování morálních a etických hodnot a zvyšování sociálních kompetencí. Snažíme se budovat bezpečné prostředí jak po stránce materiální, tak především psychické. Zaměřujeme se na budování zdravých vztahů v kolektivech tříd a napříč třídami. Za stěžejní považujeme komunikaci, rozvoj sociálních dovedností, toleranci a respekta podporu duševního zdraví. Pracujeme na odbourávání vulgarit, agresivity a jakýchkoliv projevů nesnášenlivosti.

Preventivní program má za úkol průběžné mapování rizikových projevů v chování žáků, a také záměrného pedagogického působení na žáky, jejichž cílem je minimalizace těchto projevů. Důležitou složkou je orientace v základních pojmech souvisejících s rizikovým chováním. Následné osvojování kompetencí v oblasti sociální, zdravého životního stylu, prevence vedou k získávání dovedností a postupně pomáhají našim žákům orientovat se v sociálních vztazích a také vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona. Velmi důležitou oblastí je prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, žákem, zákonnými zástupci. Nedílnou součástí je vytváření pozitivní motivace, posilování sebevědomí, sebeúcty, okamžité řešení konfliktů, pomoc při překonávání překážek, boj proti nuditě – smysluplné využívání volného času. V poslední řadě se zaměřujeme na posilování resilience u všech žáků školy.

Naši školu vnímáme jako živý organismus, kdy se snažíme do jejího života zapojovat všechny zúčastněné – žáky, jejich zákonné zástupce, pedagogy, provozní personál školy, veřejnost, v neposlední řadě zřizovatele a širokou veřejnost. Živým organismem je i program prevence, a proto bude reagovat na aktuální dění, níže stanovené cíle se navzájem mohou prolínat, a proto jim nelze stanovit přesné ohraničení, a to ani časové. Vše je tvořeno v souladu s respektem všech individualit, které tvoří naši školu.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola je školou úplnou, tzn., že žáky vzděláváme od 1. až do 9. ročníku. Areál školy je ohrazen plotem. V budově se nachází třídy, k dispozici je řada odborných učeben. Všechny odborné učebny i třídy jsou vybaveny dataprojektorem, počítačem s připojením na internet a ozvučením.

Pro výuku je k dispozici navíc studovna, projektová učebna, čtyři třídy s interaktivní tabulí. V ostatních třídách je možné výuku doplnit o práci s tablety. Ve škole se nachází dvě tělocvičny, gymnastický sál se speciální odpruženou podlahou, školní plavecký bazén, najdeme tu zázemí pro školní družinu a školní kuchyni s jídelnou. Na přilehlých pozemcích jsou zřízena venkovní hřiště na odbíjenou a malou kopanou, která jsou přístupná i v době mimo výuku. Pro výuku venku lze využívat malé nezastřešené atrium, popřípadě venkovní dvorek se zpevněnou plochou.

Hlavní vchod je v průběhu vyučování uzavřen, aby bylo zamezeno vniku cizích osob. V přední části školy jsou navíc vchody, jež slouží jako vstupy do Základní umělecké školy (ZUŠ), která využívá část prostorů naší školy. V zadní části budovy jsou dva vchody. Vchody jsou využívány pro vstup zaměstnanců, jeden využívají rodiče, kteří předávají nebo si vyzvedávají děti ze školní družiny. Přímý vstup do budovy je však zamezen a chráněn kamerovým systémem.

Součástí školy je DDM Budík. Pro činnost DDM Budík máme k dispozici dvě budovy, na ulici Milíčova 530, spojené chodbou. Zde se nachází celkem 5 kluboven, kuchyňka, 2 dílny, sál a kanceláře. Více informací o činnosti a nabídce kroužků najdete na webu.

2.1 ŠKOLNÍ ŘÁD

Poučení o chování ve škole, při akcích pořádaných školou a bezpečnosti a ochraně zdraví jsou žáci seznámeni na začátku školního roku. V případě konání akce v průběhu roku je žákům bezpečnost opakována a poučení je zaznamenáno daným vyučujícím do školního online systému (skolaonline.cz). Školní řád je k dispozici na stránkách školy

2.2 ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ TÝM

Tým, který zajišťuje prevenci, se skládá ze školního metodika prevence (ŠMP), školního speciálního pedagoga a výchovného poradce, kteří úzce spolupracují nejen spolu, ale i se všemi třídními učiteli, ostatními pedagogy, vedením školy a v případě potřeby i s odborníky z oblasti pedagogiky, psychologie, psychiatrie aj.

2.3 NÁSTĚNKA S INFORMACEMI ŠMP A ŠPP VE ŠKOLE

Nástěnka s informacemi, které ŠMP předává, se nachází na chodbě v prvním patře – v části před kanceláři vedení školy (střed chodby vedoucí ke studovně, PC učebně či jídelně).

Schránka důvěry je umístěna v přízemí školy směr k ZUŠ – schodiště prvního stupně u nouzového východu. Ve škole je možné využít i schránky elektronické – odkaz lze najít na hlavní stránce školy. Žáci prvního stupně komunikují o případných nežádoucích jevech bezprostředně se svými učiteli. Nástěnka s informacemi, které předává školní poradenské pracoviště (ŠPP), se nachází v přízemí školy u vstupu pro zaměstnance a rodiče, kteří si zde vyzvedávají žáky. Zde jsou informace o jednotlivých členech ŠPP, kontakty a aktuální informace z oblasti prevence.

E-mailové adresy: ŠMP, školní speciální pedagog: ilonasmetanova@zshavl.cz

Výchovný poradce: kamilavesela@zshavl.cz

3. ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE

Škola zajišťuje vzdělávání žáků intaktních i žáků se speciálními vzdělávacími potřebami podle ŠVP

„Připravuji se pro život,“ vycházejícího z RVP pro základní vzdělávání. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem, druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. V současné době je na prvním stupni celkem 11 tříd, na stupni druhém 9 tříd. Do školní práce zapojujeme všechny žáky bez rozdílů, spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), v případě potřeby hledáme odborníky na danou problematiku.

Odbornost výuky je na vysoké úrovni nejen v oblasti vzdělávací, ale i výchovné. Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogů a motivuje je k sebevzdělávání a dalšímu rozvoji. Vedení organizuje hromadná školení zaměstnanců na půdě školy. Individuální zájmy jsou uspokojovány buď formou seminářů, webinářů, ale také formou samostudia.

Důležitou součástí prevence a našeho preventivního programu je trávení volného času našich žáků po vyučování. Školní klub a DDM Budík každý rok žákům zveřejňuje rozmanitou nabídku kroužků, které mohou žáci využít. Další výhodou je, že v budově naší školy sídlí ZUŠ, která doplňuje možnost, jak smysluplně využít volný čas. V současné době se dokončuje oprava a modernizace hřiště, které je v bezprostřední blízkosti školy.

Více na webových stránkách:

www.ddmbudik.cz

www.zus-mb.cz

4. VYMEZENÍ POJMŮ PREVENCE

Primární prevence rizikového chování u žáků se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- šikana a násilí, agrese, kyberšikana aj. rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie,
- delikvence a kriminalita,
- sociální izolace, záměrné vyloučení jedince z kolektivu, šíření pomluv a intrik,
- sebeubližování a sebepoškozování,
- záškoláctví, nízká motivace ke vzdělávání,
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling aj.,
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů,
- spektrum poruch příjmu potravy,
- negativní působení sekt,
- sexuální rizikové chování.

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.

4.1 SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Aktivity a programy jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Každá cílová skupina by měla získat takové znalosti, dovednosti a postoje podporující zdravý životní styl, aby tyto přednosti dokázala uplatnit ve svém chování nejen v době realizace programu, ale i v budoucnosti.

4.2 NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Spadají sem všechny aktivity, které podporují zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování, kterého dosahujeme právě prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času. Například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které následně vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Efektivní trávení volného času pomáhá žákům rozvíjet tvůrčí schopnosti, vytvářet společenské vazby a mimo jiné žáky formuje a vychovává.

5. CÍLE

Stěžejním cílem je předcházet rizikovému chování. Na podkladě Školského zákona § 22 b písm. c), d) je závazné pro všechny pedagogické pracovníky školy mimo jiné „*chránit bezpečí*

a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních a svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí a podporovat jeho rozvoj.“

Primární prevenci na prvním, ale i na druhém stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se žáci na prvním stupni setkávají především v prvouce, přírodovědě, vlastivědě.

Ve starším školním věku je rozvoj sociálních dovedností především v navazování zdravých vztahů mimo rodinu, ve schopnosti čelit sociálnímu tlaku, dovednosti rozhodovat se, efektivně řešit konflikty apod. Zásadní místo zde mají specifické programy primární prevence zaměřené na problematiku návykových látek, jejich účinky a rizika, tj. vytvořit povědomí o drogách a jejich nepříznivých zdravotních a sociálních důsledcích spojených s užíváním drog. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská výchova, výchova ke zdraví, osobnostní výchova, hudební výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura.

Stěžejní jsou pravidelné třídnické hodiny, a také okamžitá intervence v případě výskytu rizikového chování, které by se mohlo postupně prohlubovat.

Dlouhodobé cíle jsou zaměřeny na dosažení trvalých a udržitelných změn v chování žáků, školní kultuře a celkovém školním klimatu. Obvykle jsou stanoveny na období 3 až 5 let a směřují

k systematickému rozvoji zdravého životního stylu, pozitivního sociálního chování a bezpečného školního prostředí. Výsledkem by mělo být bezpečné, zdravé a podpůrné školní prostředí, které připraví žáky na úspěšný a zodpovědný život. Splnění těchto cílů vyžaduje kontinuální práci a spolupráci mezi školou, žáky, rodiči a širší komunitou.

Střednědobé cíle v prevenci jsou zaměřeny na dosažení konkrétních, viditelných a pozitivních změn u žáků, pedagogů i celé školní komunity během několika měsíců až několika let (obvykle 1–3 roky). Vyžadují pravidelné monitorování a hodnocení, aby bylo možné sledovat, zda program plní své účely, proto by tyto cíle měly být měřitelné, reálné a postupné, aby umožnily udržovat kontinuální pokrok v prevenci rizikového chování a zlepšení celkového prostředí ve škole. Sledování těchto cílů může probíhat prostřednictvím dotazníků, rozhovorů, pozorování a pravidelných reflexí v rámci školy.

Krátkodobé cíle v preventivním programu poskytují rychlé konkrétní kroky a změny, které pomáhají nastartovat preventivní program a motivovat žáky i učitele k účasti. Jsou klíčové

pro rychlou reflexi a přizpůsobení programu podle aktuálních potřeb školy. Změn lze dosáhnout během několika týdnů až měsíců (obvykle do jednoho roku). Tyto cíle pomáhají rychle zlepšit klíčové oblasti školního života a nastavit pevné základy pro dlouhodobé cíle.

5.1 DLOUHODOBÉ CÍLE

- Posílení kompetencí pedagogických pracovníků
 - V rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pedagogů
- Trvalé sledování a vyhodnocování problematiky školní neúspěšnosti, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních
 - ŠPP vytváří a aktualizuje strategie prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní pedagogy a vyhodnocuje její účinnost
 - Nabídka pomoci při řešení náročné životní situace
- Prevence rizikového chování
 - Zapojení peer programů, kde starší žáci pomáhají žákům mladším
 - Přednášky, programy o:
 - šikaně – jak ji rozpoznat, jak ji předcházet
 - návykových látkách
 - kyberšikaně (bezpečnost na internetu, ochrana osobních údajů a rizika sociálních sítí)
- Podpora duševního zdraví
 - Programy pro rozvoj emoční inteligence, které pomáhají rozpoznávat a vyjadřovat své emoce zdravým způsobem
 - Techniky zvládání stresu a úzkosti (např. relaxační techniky, mindfulness).
 - Rozvoj soft skills
- Podpora dobrých vztahů ve třídě
 - Týmové aktivity a hry zaměřené na spolupráci a řešení konfliktů
 - Projekty zaměřené na empatii a porozumění rozdílům mezi lidmi
 - Podpora inkluze a rovnosti
- Rozvoj sociálních dovedností
 - Komunikační dovednosti, řešení konfliktů a efektivní spolupráce
 - Učení asertivity – vyjadřování svých názorů a potřeb respektujícím způsobem

- Motivace žáků účastnit se dobrovolnických aktivit – podpora odpovědnosti a empatie
- Posílení týmové práce
- Zdravý životní styl
 - Výživa a pohyb
 - Školní projekty (sportovní aktivity, příprava zdravých jídel)
 - Prevence úrazů (dopravní bezpečnost, první pomoc)
- Zlepšení mezilidských vztahů a školního klimatu
 - Podpora dlouhodobých pozitivních vztahů mezi žáky (podpora, tolerance, řešení konfliktů efektivně a samostatně)
 - Bezpečné prostředí školy, kde se každý žák cítí přijatý a respektovaný
 - Vytváření pozitivní atmosféry (školní výlety, sportovní dny)
 - Podpora rovnosti mezi žáky, respektování různých názorů a kultur
 - Zapojení zákonných zástupců – otevřená komunikace o preventivních aktivitách školy, pravidelná spolupráce

5.2 CÍLE 1. STUPEŇ:

- výchova k vzájemné úctě a sebeúctě, zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- vedení žáků k vhodné komunikaci s dospělými i vzájemně mezi sebou,
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- včasné diagnostikování sociálně patologických problémů v třídních kolektivech,
- spolupráce rodičů s třídním učitelem, pedagogickými pracovníky,
- pochopení významu přátelství, spolupráce a pomoci druhým,
- umění zvládnout zklamání, odmítnutí a stresové situace,
- pochopení významu rodiny jako bezpečného zázemí,
- pochopení významu zdraví a péče o zdraví,
- osvojování a upevňování základních návyků – hygiena, životospráva,
- smysluplné trávení volného času,
- rizika kolem nás (návykové látky, rizikové vrstevníci, sebeochrana před obtěžováním cizí osobou, nebezpečný internet).

PO PĚTI LETECH BY ŽÁCI MĚLI UMĚT:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště,
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými,
- mít základní sociální dovednosti,
- umět se chránit před cizími lidmi,
- mít základní zdravotní návyky,
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas,
- umět rozlišit léky a návykové látky,
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách,
- znát následky užívání návykových látek,
- umět odmítat,
- konstruktivně řešit konflikty,
- znát svá práva a povinnosti,
- znát i další sociální rizika,
- bezpečně používat síť.

5.3 CÍLE 2. STUPEŇ:

- zdravé vztahy mezi žáky, schopnost práce v kolektivu,
- posilování zdravého sebevědomí,
- konstruktivní řešení konfliktů a schopnost komunikace,
- spolupráce rodičů s pedagogickými pracovníky,
- schopnost vyjádřit vlastní názor, správně se rozhodnout, umět odmítnout,
- zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole,
- podpora pozitivního klimatu ve škole jako prevence šikany,
- práce s agresivními jevy v chování,
- zdravá a bezpečná orientace ve virtuálním světě a sociálních sítích,
- dodržování životosprávy (správné stravovací návyky, sport, relaxace),

- zvládání základních sociálních dovedností,
- znát účinky návykových látek na lidský organismus,
- získat informace o základních právních normách a dětských právech,
- získat informace o kontaktních místech pro danou krizovou problematiku a vědět, kde hledat pomoc,
- podporování sportovních aktivit.

ŽÁCI BY PŘED UKONČENÍM ZŠ MĚLI ZNÁT A UMĚT:

- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými,
- mít základní sociální dovednosti,
- pojmenovat základní návykové látky,
- znát jejich účinky na lidský organismus,
- orientovat se v problematice závislosti,
- znát základní právní normy,
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku,
- posilovat své sebevědomí,
- správně se rozhodovat, odmítat,
- zaujímat zdravé životní postoje,
- orientovat se v problematice sexuální výchovy,
- bránit se různým formám násilí,
- vědět, kde hledat pomoc,
- zvládat základní sociální dovednosti,
- konstruktivně řešit problémy,
- respektovat názory ostatních.

Plnění cílů zajišťují především třídní učitelé a učitelé, kteří vyučují na prvním i na druhém stupni ve spolupráci se školním metodikem prevence a ostatními pracovníky školy. Školní metodik prevence dané vyučující metodicky vede, koordinuje a participuje na aktivitách školy zaměřených na prevenci. Poskytuje odborné informace z oblasti prevence rizikového chování

a poskytuje činnosti poradenské například při zachycování varovných signálů s možností rozvoje rizikového chování.

5.4 CÍLE PREVENCE PRO ŠKOLNÍ ROK 2025/ 2026:

- Pravidelná setkávání se zákonnými zástupci – Žáky – pedagogy (tripartity, pravidelné konzultační hodiny),
 - navázání spolupráce se STŘED z. ú. , Moravské Budějovice
 - podpora duševní pohody a posilování pozitivních vztahů mezi žáky,
 - práce s pojmy tolerance, respekt, osobní hranice,
 - komunikace, asertivní komunikace,
 - poskytování dostatečné adaptace pro všechny nové žáky nebo žáky dlouhodobě nemocné,
 - včasný záchyt záškoláctví,
 - podpora inkluze a podpora žáků se SVP, předcházení školní neúspěšnosti,
 - podpora žáků s nadáním,
 - podpora žáků s OMJ,
 - pozitivní motivace ke vzdělávání,
 - soft skills, posilování resilience,
 - informování žáků o rizicích spojených se sociálními sítěmi a poskytnutí možností, jak řešit kyberšikanu,
 - posílení průběžné i dlouhodobé podpory pro žáky s neprospěchem,
 - systematická práce třídních učitelů se třídami v rámci pravidelných třídnických hodin,
 - vedení žáků k prevenci úrazů a ochraně školního majetku před zničením,
 - učitelé se zaměří na rozlišování mezi šikanou a škádlením, s cílem včas podchytit první známky šikany a důvěrně informovat školního metodika prevence,
 - zapojit žáky do volnočasových a sportovních aktivit,
 - zajistit, aby školní personál pravidelně absolvoval školení a workshopy zaměřené na aktuální preventivní témata a byl schopen předcházet problémům ještě před jejich vznikem.

6 METODY A FORMY PREVENCE

Všichni pedagogičtí pracovníci sledují v průběhu školního roku rizikové chování žáků a z těchto poznatků tvoří a doplňují seznam témat, na který se MPP následně zaměří. Témata prolínají

do vyučovacích předmětů (především: prvouka, výchova ke zdraví, výchova k občanství, tělesná výchova, přírodopis, přírodověda, informatika, vhodným předmětem je i český jazyk). Ke zvyšování příznivého klimatu v třídním kolektivu přispívá organizování školních výletů, lyžařského a plaveckého výcviku, v šestých třídách adaptační pobyt. Žáci se zapojují do různých soutěží a vystoupení, které reprezentují školu, čímž napomáhají spoluvytvářet dobré jméno školy a upevňovat tak svou identitu. Ve volném čase mohou žáci využít nabídky kroužků DDM Budík a školní družiny.

Formy a metody práce si volí učitelé podle charakteru třídního kolektivu, podle druhu učiva a zároveň reagují na aktuální situaci.

K práci s tématy lze využít různých metod práce, např. komunitní kruhy, ohniskové skupiny, pozorování, pedagogickou diagnostiku, výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, práci s médii, metody výkladu, dramatickou výchovu, besedy, přednášky, modelování situací, metody verbální a nonverbální komunikace, diskuse, individuální intervence a předávání informací. Může se také jednat o návštěvy filmových, divadelních představení, koncertů, besed, účast v různých soutěžích, výběr volnočasových aktivit atd.

Často je sociální učení silnější, než výše zmíněné formy práce. Díky sociální interakci se žáci učí sociálním rolím a vzorcům chování. Žáci často přebírají tyto vzorce chování od autorit, které jsou zároveň vzorem.

7 ŘÍZENÍ A REALIZACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

Za realizaci preventivního programu zodpovídá **školní metodik prevence** Mgr. Ilona Smetanová, která úzce spolupracuje s **výchovným poradcem** Mgr. Kamilou Veselou, s vedením školy, třídními učiteli a ostatními pedagogy. ŠMP koordinuje práci jednotlivých učitelů, metodicky je vede a seznamuje s aktuálními programy a postupy v rámci prevence. Školní metodik se zároveň podílí na analýze aktuálního stavu ve škole, podílí se na řešení jednotlivých problémů. O průběhu naplňování preventivního programu školy pravidelně informuje vedení školy a spolu s ním vyhodnocuje aktuální situaci ve škole. Ředitel školy, výchovný poradce a ŠMP jsou zodpovědní za řešení rizikových situací ve školním prostředí.

Pedagogický sbor – jednotliví učitelé jsou povinni participovat na tvorbě preventivního programu školy a také jsou povinni začleňovat různá témata prevence do jednotlivých předmětů. Vzniklé problémy a nejasnosti z oblasti prevence rizikových projevů chování konzultují s metodikem prevence.

Třídní učitelé – mají stěžejní úlohu při naplňování školního preventivního programu, mapují vztahy ve své třídě, vhodnými aktivitami navozují zdravé prostředí v kolektivu, konzultují a úzce spolupracují s metodikem prevence, s výchovnou poradkyní a vedením školy i s ostatními pracovníky školy a zákonnými zástupci žáků. Seznamují žáky se ŠPP, podílí se na léčbě vztahů v kolektivech, ve kterých se vyskytla šikana, důsledně postihují porušení školního řádu. S rodiči komunikují nejen prostřednictvím konzultačních hodin a třídních schůzek nebo hned, když se objeví problém.

Žáci – jsou seznámeni se školním preventivním programem, vědí, kde hledat pomoc, na koho se obrátit, další informace mohou získat na speciální nástěnce nebo webových stránkách školy.

8 HODNOCENÍ, EFEKTIVITA A MĚŘENÍ PROGRAMU

Hodnocení preventivního programu je klíčovým nástrojem k posouzení jeho účinnosti a stanovení oblastí, které je třeba zlepšit. Proto je důležité pravidelně hodnotit, jak dobře se daří plnit stanovené cíle a jaký vliv má program na žáky, učitele a celkové školní klima. Pravidelné hodnocení preventivního programu je klíčové pro zajištění jeho účinnosti a přizpůsobení aktuálním potřebám žáků a školy. Smyslem hodnocení je nejen zjistit dosažené výsledky, ale také odhalit oblasti, které vyžadují zlepšení, aby program i nadále přispíval k udržení bezpečného a pozitivního školního prostředí.

- **Pravidelná zpětná vazba:**

- Do 6 měsíců provést první hodnocení efektivity preventivního programu, založené na dotaznících mezi žáky, učiteli a rodiči.
- Každé 3 měsíce provádět kontrolu implementace jednotlivých aktivit a vyhodnotit, zda dochází ke zlepšení klíčových oblastí.

Efektivita školního preventivního programu je sledována školním metodikem prevence prostřednictvím průběžného a také celoročního monitorování klimatu ve škole i v jednotlivých třídách, ve spolupráci s třídními učiteli. K tomu se používají vhodné nástroje přizpůsobené dané skupině nebo kolektivu, jako jsou rozhovory s žáky, dotazníková šetření, anonymní ankety, schránky důvěry, konzultace s pracovníky školy, analýzy školních výsledků a posouzení efektivity poskytnuté podpory. Pedagogičtí pracovníci jsou průběžně informováni o rizikovém chování prostřednictvím vedení školy a metodika prevence během pedagogických rad a porad. K dispozici mají také odbornou literaturu, a to jak ve fyzické podobě ve škole, tak elektronicky.

8.1 ZPŮSOBY SLEDOVÁNÍ EFEKTIVITY PROGRAMU:

- dotazníky,
- vyhodnocování připomínek a přání – schránky důvěry,
- školní parlament,
- rodičovské schůzky (tripartity) + konzultační hodiny,
- osobní pohovory s žáky a zákonnými zástupci.

8.2 INFORMOVÁNÍ RODIČŮ:

- třídní schůzky,

- internetové stránky školy,
- školní portál www.skolaonline.cz,
- den otevřených dveří,
- konzultační hodiny,
- informační nástěnky.

ZÁVĚR

Preventivní program na základní škole plní klíčovou roli v podpoře zdravého vývoje žáků, zajištění bezpečného školního prostředí a prevenci rizikového chování. Slouží jako nástroj pro eliminaci rizikových projevů v chování. Na jeho plnění se podílí všichni zaměstnanci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí), žáci, zákonní zástupci i externí odborníci. Důležitou součástí je, aby byla jednotlivá témata s žáky probírána s ohledem na jejich věk a individualitu. Prevenci tvoří také předávání dostatku informací z oblasti zdravého životního stylu a oblasti aktivního sociálního učení. Preventivní aktivity jsou poskytovány plynule a komplexně, jednotlivé části na sebe navazují. Podstatou programu je vytváření dobrého klimatu v jednotlivých třídách, kdy toto znamená dobré klima pro celou školu.

Zpracovala: Mgr. Ilona Smetanová, ŠMP

Předkládá a zodpovídá: Mgr. Zdeněk Chroust, ředitel školy

Aktualizováno: 2. 9. 2025

LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
- Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů
a výročních zpráv

Národní strategie ministerstev

- Strategie prevence kriminality 2016–2020 (definovaná ve více letých cyklech Usnesením vlády ČR)
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021 (Usnesení Vlády ČR ze dne 18. 3. 2019, č. 190)

Konkrétní postupy a doporučení ohledně prevence a řešení výskytu rizikového chování obsahují tato metodická doporučení a pokyny MŠMT:

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. MSMT-21291/2010-28).

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10 194/2002-14)
- Shrnutí všech opatření ministerstva při řešení šikany ve školách a školských zařízeních <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-rozsirilo-opatreni-k-reseni-sikany-a-kybersikany> . Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVýP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

KONTAKTY S JINÝMI ORGANIZACEMI – KDE HLEDAT POMOC?

- **Linka bezpečí** www.linkabezpeci.cz nonstop 116111 zdarma
- **Linka důvěry STŘED** www.stred.info/linka-duvery-stred/ 775223311, 568443311
- **Krizové centrum RIAPS** www.csspraha.cz/sluzby
- **DĚTSKÉ KRIZOVÉ CENTRUM NONSTOP:**
 - linka důvěry 241 484 149, 777 715 215
 - kyberprostor 778 510 510

• **KRAJSKÝ ŠKOLNÍ KOORDINÁTOR PREVENTIVNÍCH AKTIVIT**

KÚ Vysočina, **Mgr. Petr Horký,**

Žižkova 57, 587 83 Jihlava

tel.: 564 602 941

Email: horky.p@kr-vysocina.cz

• **PPP A SPC VYSOČINA**

Aktuálně se hledá

Speciální pedagog, metodik prevence PPP Třebíč

Vltavínská 1278, Třebíč

telefon: 568 848 815

email: sedlarova@pppaspcvysocina.cz

• **PPP MOR. BUDĚJOVICE**

Mgr. Veronika Dohnalová, tel.: 568 420 697

• **PSYCHIATRICKÁ AMBULANCE JEMNICE**

MUDr. Věra Benešová, tel.: 568 450 728

• **DĚTSKÝ PSYCHIATR**

MUDr. Ivona Novosadová Vltavínská 1289, 674 01 Třebíč

• **SVP (STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE STŘED MOR. BUDĚJOVICE)**

tel.: 568 843 732,

E-mail: email@stred.info

• **„NENECH TO BÝT“**

<https://www.nntb.cz/>

(internetový systém a mobilní aplikace bojující proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách)

- **OBLASTNÍ CHARITA TŘEBÍČ**

Primární prevence – Koordinátorka služby Bc. Kateřina Košťálová

Telefon: +420 608 609 466

E-mail: prevence@trebic.charita.cz

Web: www.prevencetrebic.cz

Mládežnická 229, 674 01 Třebíč

- **MĚSTSKÁ POLICIE MORAVSKÉ BUDĚJOVICE**

Hana Nixová, zástupce vedoucího strážníka, tel.: 725 666 156, e-mail: hnixova@mbudejovice.cz

- **ODBOR SOCIÁLNÍ**

OÚ Moravské Budějovice, tel.: 568 408 311 (spojovatelka)

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOUVISEJÍCÍ S PREVENCÍ A POMOCÍ

www.prevence-info.cz/	Prevence rizikového chování
www.centrumlocika.cz	Centrum Locika - pomoc rodinám a dětem žít život bez násilí
http://cyberhelp.eu/cs	Kyberšikana
www.pomoconline.cz	Podpora obětem šikany - Národní centrum bezpečnějšího internetu
www.e-bezpeci.cz	E-Bezpečí:
www.sikana.org	Občanské sdružení Společenství proti šikaně
www.sikana.cz	Šikana
www.minimalizacesikany.cz	Projekt zaměřený na snížení výskytu šikany na českých školách, poradna
www.spondea.cz	Sebepoškozování
www.bkb.cz	Bílý kruh bezpečí
www.nasedite.cz	Nadace Naše dítě
www.adiktologie.cz	Klinika adiktologie
www.podaneruce.cz	Centrum Podané ruce
www.youtube.com/zivotzazdi	Život za zdí – deprese, úzkosti
www.anabell.cz	Poskytuje služby pro osoby s poruchami příjmu potravy
www.ochrance.cz	Veřejný ochránce práv (ombudsman)
deti.ochrance.cz	Ombudsman pomoc pro děti

PŘÍLOHY

- A. ŠKOLNÍ ŘÁD
- B. KRIZOVÝ PLÁN (jednotlivé druhy rizikových jevů)
- C. ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANĚ
- D. STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI